

pred začetkom vojne za prevoz premoga z Angleškega. »Allaton« je dospel, obložen s premogom, v Gibraltar, ko je izvedel, da križari po Sredozemskem morju ruski admiral Virenius ter lovi ladje z vojnim kontrobandom. Zbog tega se je parnik vrnil, plul okoli rta Dobre nade in srečno dospel v japonski pristan Saseho. V slučaju, da bi ga zajeli Rusi, je bil njegov tovor naslovljen na neko angleško firmo v Honkongu. Iz Saseha je parobrod odplul v Muroran, kjer je zopet naložil premog, da ga navidezno prepelje v Singapur, v resnici pa v Saseho.

Na transportni ladji »Hitahimaru« se je nahajal, kakor je bilo že povedano, celi polk z generalom in stabom. Ta polk je spadal h 10. japonski diviziji. S te ladje se ni nikdo rešil, ker se nikdo ni hotel udati; poginilo je nad 1000 vojakov.

Na ladji »Sadomaru« se je nahajalo 1350 vojakov-železničarjev, 1200 ton premoga, 1000 ton riža in masla, nad 100 konj in parobrodno moštvo. Poleg vojne blagajne 2 milijonov jenov v zlatu, je bilo na parniku mnogo važnih dokumentov in vojnih načrtov. Vse te stvari so Japonci vrgli v morje. Ko so Japonci uvideli, da ne morejo uiti, so se vojniki-železničarji zatekli v skladišče, kjer je bilo shranjeno vino, pivo in žganje ter jeli na življenje in smrt piti. Ko je prišlo povelje, da naj zapuste ladjo, so bili večinoma že vsi pijani. Zbog tega jih je tudi toliko število utonilo. Med ujetniki se nahaja tudi kapitan 2. vrste Ogura, ki govori dobro ruski.

Kakor smo že poročali, je ruskim križarkam pri pohodu zelo dobro služil brezzični brzovjav. Rusi so vjeli vse brezzične japonske brzovjavke. Japonske ladje so brzovjavile na vse strani: »Rusi so na morju! Bežite, rešite se!«

Popoldne so torpedovke privedle v Vladivostok več ladij, ki so jih zajeli na japonski obali. Japonski in angleški ujetniki so bili v četrtek s posebnim vlakom odpravljeni iz Vladivostoka na Rusko.

Port Artur.

Rusi in Japonci poročajo, da je bila pred Port Arturjem velika pomorska bitka. Japonci trdijo, da se je pogreznila ena ruska oklop-

ob kojih so visele zlate nize, modrim žame-tovim telovnikom, na katerem je bliščal rudeč ovrtnik. Nad tem nakitjem života videti je bila drobna, kosmata glava z živimi očmi in odurnim licem.

Gospod pisar nameril je tudi naravnost k Havlovemu stanovanju. Na dvorišču ga zapazi perutnina, ki zakriči in se skrrije, kakor da je ugledala jastreba.

»Kje je tisti upornik, ki noče na roboto?« zarezal se je, stopivši v sobo.

»Prosim za izpregled, ker imam pogreb«, izgovarja se Havel zopet. »Oče mi je umrl. Ko ga pokopljem, nadomestim vso to zamudo. Delal bom v grajščini zato tudi v nedeljo.«

»To boš moral tako za kazni, ker nisi ubogal in še na klic nisi prišel. Sedaj pa le kar takoj na delo!« kričal je pisar, da bi se vse treslo okoli njega.

»Milostljivi gospod, imam pogreb. Oče mi je umrl. Čakam gospoda župnika. Ko očeta zagrnem v zemljo...«

Pisar se je nato razljutil, da mu je bil obraz ves višnjev.

»Takšen pasji rod naj si napravlja še pogreb. Farju plačaj z bernjo zvečer, ko domov prideš, mrliča zakoplji, ali sedaj pa — na roboto!«

Havel ni videl nič, slišal tudi ne drugega nego hreščavi glas odurnega kruteža, kateri ga ureže v dno duše. Stal bi bil morda nekaj časa tako, da ga beseda pasji rod ni toliko zabolala.

»Pasji rod, moj oče in jaz, mi vsi smo pasji rod?«

»Misliš li, da si kaj drugega? Pes si in kot tak uhajaj!«

(Konec sledi.)

nica, Rusi pa, da je vničena ena japonska torpedovka. Kaj je resnica, se ne ve. Na suhem so po japonskih poročilih Japonci oddaljeni od trdnjave samo 2000 metrov. Japonci pišejo, da bo Port Artur padel med 18. in 15. julijem. Če se le ne bodo zmotili.

Nevarnosti baltiškega brodogoja.

Japonci vedo, da bo baltiško brodogoja zadalo njihovi mornarici smrtni udarec, ako pride srečno na bojišče, zato pa že zdaj pozkušajo in pripravljajo vse, da ga na poti pogube. Japonci so že poslali svoje ogleduhe in agente na kraje, mimo katerih mora pluti baltiško brodogoja. Mnogo Japoncev je prišlo na Švedsko. Tu so prosili švedsko vlado, naj jih pusti, da »študirajo švedsko mornarico«. Vlada jim je to odbila. Sicer so pa Švedi svoje rumene goste jako prijazno sprejeli. V Rusiji se govori, da stoje v švedskih pristaniščih že japonske torpedovke, ki preže na baltiško brodogoja. To pa še ni potrjeno.

Kapitan Boljšev v »Kotlinu« razpravlja o tem in pravi: Baltiško brodogoja na vsi poti ne bo smelo pustiti k sebi nobene ladje na daljavo, iz katere je mogoče izpustiti torpede. In sicer se bo moralo izogibati vsake ladje, kajti torpede izpušča tudi lahko navaden parnik. Zato bo moralo pluti po potih, kjer po navadi ne plovejo trgovske ladje, da ne bo ustavljalo tudi prijateljskih ladij. Ponoči bo moralo pluti brez luči, a po morskah ožinah le, če bo prepričano, da ni nevarnosti. Japonci bodo gotovo zlasti pa v morskah ožinah nastavili svoje peklenke pasti.

V zrakoplovu iz Port Arturja v Mukden.

Petrograd, 24. jun. Ruska častnika Tuškov in Čelinski z inženirjem Zemlinskim sta se v noči dvignila z zrakoplovom iz Port Arturja, da neseta pismo generala Steslja Kuropatkinu. Že tri noči prej so zaman pozkušali se dvigniti, ker je bil nasproten veter in jasna noč. Četrta noč, dne 20. t. m., je bila brez zvezd in jugovzhoden veter. Ob 9. uri zvečer so se dvignili drzni zrakoplovci z balonom, katerega vsebina je znašala 800 m³. Hitro so se dvignili v višino 2000 m. Nikjer, tudi v trdnjavi niso opazili, da se je dvignil zrakoplov. Dobro so videli ognje Japoncev okoli trdnjave. Zjutraj ob 3. uri se jim je zdelo, da slišijo pod seboj streljanje topov. Ob 5. zjutraj se je raztrgala megla in videli so, da jaha med dvema gričema ruska konjenica. Ob pol 7. uri so jih Rusi spodaj opazili in ustrelili nanje mnogo strelcev, ki so šli pa vsi mimo. Zrakoplovci so razvili bel prapor, odprli ventil in se spustili doli k ruskim četam, ki so jih sprejele z velikanskim navdušenjem.

Politični ogled.

Pametna odredba. Naučno ministrstvo je izdalo naredbo, s katero doioča, da bodo dijaki iz Istre in Dalmacije lahko študirali pravo (jus) na hrvatskem vseučilišču v Zagrebu in bodo po končanih študijah lahko dobili službo v avstrijskih deželah pod tem pogojem, da napravijo povrhu še malo izkušnjo v hrvatskem jeziku na Dunaju. Nemško dijaštvo in nemški profesorji so grozen krik zagnali proti temu, ker pravijo, da bodo potem v Istri in Dalmaciji uradniki, ki jim ne bo treba znati nemščine in potem bi tudi odklenkalo nemškemu državnemu jeziku v Avstriji. Da, to se bo zgodilo in se mora zgoditi, ker v Dalmaciji tako ni nobenega Nemca in v Istri pa par privandrancev. Zaradi teh vendar ni treba uradnikom znati nemščine! To lahko razvudi vsak trezno in mirno misleč človek, a naši Nemci in nemčurji v svoji norosti sploh mirno in pošteno misliti ne morejo, ker so že preveč zaslepljeni vsled večnega hajlanja. Na vsak način mora vlada isto ukreniti tudi za Slovence, vsaj za

toliko časa, da nam ustanove slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Dopisi.

Št. Ilj v Sl. gor. (Zopet volitve.)

Po drugih krajih trpi nevihta kake pol urice, in koliko strahu, koliko solz! Že hoče vse obupati! Kaj se le naj storimo ubogi Šentiljčani. Le pomislite, nevihta traja že celih pet tednov! Tako dolgo se že vlačijo črni oblaki nad nami, tako dolgo že grmi in treska po dnevu — a še hušje po temni noči. In kako strašni bliski švigajo! In njihova sicer nerazumljiva pota in cilje pač nihče drugi ne bi znal tako dobro razložiti kakor naš znani nadučitelj bojda na slovenski šoli. Kajti le izpod njegovih močno podkovanih agitatorskih škornjev v poznih nočnih urah švigajo nevarne iskre in takrat tudi letijo od njega strašne, pogubonosne strele... Saj se je neki že moral dati že drugokrat podkovati čevlje... Kaj se je vendar zgodilo? Čuj in strmi svet — pred kakimi petimi tedni so bile v Gradcu ovržene volitve v šentiljsko občino in vršiti bi se morale nove volitve, ki pa so še le zdaj — 23. junija — razpisane na občinski tabli. Kaj se je med tem časom godilo, kaj so posebno trpeli Sadu in njegovi tovariši, o tem bomo že še govorili. — Torej nove volitve v vseh treh razredih. Nezaslišano, a resnično! Možje volilci! Upamo, da ostanete možje trdni in značajni kakor ste bili lani 27. avgusta. Mnenje vseh trezno mislečih je, da tujci, privandrance, ne smejo gospodariti v našem lepem kraju. Posilinemški učitelji naj ostanejo v šoli, naj skrbijo za otroke; nikdar pa se naj ne vtikavajo v reči, ki jih nič ne brigajo. Naj porabijo svoje zmožnosti v šoli, ne pa za nemško agitacijo. Za občino tako nimajo srea. Št. Ilj je na glasu kot dobro krščanska občina — ali se naj tam na vaše stroške šopirijo ljudje, ki se cerkve bolj bojijo kakor hudič kriza? Ali se boste dalje pokorni ljudem, katerim je skrb za blagor občine deveta briga, ki vam ne popravijo nobene steze, sploh ne store skoro ničesar, kar bi bilo občini v korist? Preč s takimi ljudmi, ki se vam sicer zdaj sladkajo in prilizujejo, sicer vas pa prezirajo in vas zasramujejo. Krasni Št. Ilj naj imajo v rokah vrli, značajni domačini, ki so tukaj vzrastli, katerih srce gori za blagor vaše občine in ki imajo stokrat več zmožnosti in zdrave pameti kakor taki »privandrance« in ki bodo torej gotovo tudi znali občino povzdigniti do višje stopinje, sreče in blagra, in ki bodo vaši lepi občini tudi znali pridobiti ugled in spoštovanje pred svetom. Stori vsak mož svojo dolžnost in Št. Ilj bo zopet naš, zmaga na naši strani. V to pomagaj Bog in sreča junaska!

Velika Nedelja. Giftna krota ima veliko svojo mlako tudi pri Veliki Nedelji. Njen strupeni smrad je iz marsikaterega pridnega slovenskega kmeta napravil nemčurskega podrepnika. Čela vrsta »naprednjaških« Velikonedelčanov pošilja svojo deco v nemčursko šolo, da tam zadobi nemčurjem potrebne lastnosti, katerih prva je izdajstvo svojega naroda. Ubogi, od ptujske krote »zagiftani« stariši ne vedo, da izmed vseh obče čislanih mož, katerih zibel je stala v nasi kmečki hiši, ni izšel niti eden, bodisi kmeškega ali gosposkega stanu, iz nemčurske šole, med tem ko med onimi, kateri delajo domači občini v tujini velike stroške in se konečno vrnejo domov po odgonu, ni najti niti jednega, ki bi ne bil nemčur in skoro vsak je izšel iz nemčurske šole.

Tudi občina velikonedeljska ve o tem že marsikaj povedati, in prav je storilo slov. katol. polit. društvo »Sloga« v Ormožu, da priredi letos tukaj svoje zborovanje. Tako zadobijo slovenski Velikonedeljčani priliko, javno izraziti svojo nevoljo nad ponemčevanjem, kakor se vrši pod pokroviteljstvom nemškega viteškega reda.